

Ludo De Brabander

När imperialismen säger humanism!

Allt eftersom våldet har trappats upp i Libyen har vi fått höra en välbekant visa. Ledarna i Väst betyder sitt moraliska ansvar och berättar för oss hur vi borde hjälpa befolkningen i Libyen. Förslaget som är USA och Storbritannien kärast är en flygförbudszon. Man säger att då kunde inte Muamar Khaddafis regim utnyttja luftrummet till flyganfall mot befolkningen. Den brittiske statsministern David Cameron har redan gett militären order om att vara beredd. USA har ökat sin flottnärvaro utanför Libyen och Nato har sänt allt fler AWACS-radarflygplan till området.

USA:s militärhögkvarter Pentagon är klar över att det kan bli ett företag med en stor risk att utvecklas till en regelrätt sammandrabbning. Skälet är det libyska luftvärnet. Vi har erfarenheten från flygförbudszonen över Irak som infördes efter kriget i den persiska viken 1991. Då utlyste USA och Storbritannien tillsammans med Frankrike en flygförbudszon över södra och norra Irak för "att beskydda befolkningen" mot Saddam Hussein. Och det var "nödvändigt" att "av humanitära skäl" handla utan det tydliga FN-mandat som hade krävts. I realiteten blev "skyddet" en "nödvändighet" att bomba.

Fast det finns en tydlig skillnad mellan hur dessa västerländska stormakter agerade då och hur de gör det idag. 1991 försökte man upprätthålla ett sken av legalitet och krystade fram att mandatet trots allt fanns i FN:s resolution nr 688. Nu bekymrar man sig inte alls om att en dylik flygförbudszon måste ha ett FN-mandat. Debatten rör sig inom Nato med läppars beaktelse till FN och mänskliga rättigheter.

Skillnaden i då och nu är ingen tillfällig. Sedan det kalla krigets slut har Nato bröstat sig allt yvigare med världsomfattande aspirationer. Och deras intresse har alltid rört sig kring områden där det finns energi att "säkerställa". Till denna "säkerhet" tillkommer också behovet av att sälja vapen. Och detta är mycket tydligt vad gäller Libyen. Efter att förbudet mot vapenförsäljning till Libyen upphävdes 2004 har västmakterna inte haft några som helst betänkligheter att sälja vapen trots regimen Khaddafis ökända rykte som kränkare av de mänskliga rättigheterna.

Mellan 2005 och 2009 ökade vapenförsäljningen från Italien, Frankrike, Storbritannien och Tyskland till Libyen till sammanlagt 500 miljoner euro. Det lilla Belgien, som har en av de strängaste vapenexportlagarna, hade inga bekymmer att för 2009 sälja för 22,3 miljoner euro. Och försäljningen har stigit drastiskt. Den europeiska vapenexporten till nordafrikanska länder var för 2009 2 miljarder euro och till länder i Mellanöstern 9,6 miljarder euro, vilket i sig var en fördubbling i förhållande till året innan.

De politiska ledare som nu bekymrar sig över humanitära frågor hade innan omvälvningarna i de arabiska länderna inga som helst bekymmer av att vapnen de sålde var för inhemskt bruk för att undertrycka de egna befolkningarna. Men när det gäller vapen då måste alla moraliska betänkligheter falla. Även om Natos generalsekreterare Anders Fogh Rasmussen har förklarat att han inte kan tänka sig att världssamfundet och FN kunde låta de "avskyvärda" brotten mot mänskliga rättigheter och den internationella rätten få gå opåtalat. Men då tänkte han förstås inte på brotten som skett innan i Tunisien, Egypten, Jemen, Bahrein, Saudiarabien eller Libyen och mestadels har skett med västerländska vapen

Vi har således inga skäl att låta oss bli bedragna. En flygförbudszon och ett militärt ingripande i Libyen handlar inte om humanitära skäl, mänskliga rättigheter, internationell rätt eller demokrati. Intresset gäller oljan. Libyen har de största oljereserverna i Afrika. Västmakterna vill så gärna komma åt att kontrollera dem. Om det så är att destabilisera det statliga oljebolaget National Oil Corporation eller helst kunna privatisera det till västerländska oljejättar. Libyens oljetillgångar utgör 3,5 procent av världens, vilket i jämförelse med USA är dubbelt så mycket som amerikanarnas.

Libyerna som rest sig mot Khaddafiregimen känner mer än väl till det som driver Västerlandet och har ställt sig avvisande till ett militärt ingripande. Man vet vad som skedde i Kosovo, Afghanistan

och Irak. Har västmakterna väl en gång kommit in då är de inte lätta att bli av med.

Vrede (Gent) nr 408, mars/april 2011. Översättning Per-Erik Wentus.